

Oponentský posudek na diplomovou práci Petra Valenty Jindřich Fügner a Richard Dotzauer. Dvě osobnosti podnikatelského života v počátcích kapitalismu, 122 rkp. + přílohy, Praha FFUK 2006

Vedoucí diplomové práce: prof. PhDr. Jiří Štaif, CSc.

Diplomová práce Petra Valenty Jindřich Fügner a Richard Dotzauer. Dvě osobnosti podnikatelského života v počátcích kapitalismu představuje moderně pojatou prosopografii profilujících podnikavých a podnikatelských osobností utrakvistické Prahy na přelomu dvou věků. Její modernita či novost spočívá v tom, že pouze neulpívá na podnikatelských aktivitách zmíněných jedinců a jejich ekonomické analýze, čímž by mohla být zařazena do oboru hospodářských dějin, ale tento rámec výrazně překračuje tím, že se pokouší vymezit jejich sociální a mentální zařazení. Právě kapitoly o rodinném zázemí a myšlenkovém světě ji posunují ještě dále než jen do oboru sociálních dějin. Máme před sebou spíše kompletní analýzu osobností a podnikatelského a společenského prostředí Prahy a Čech ve zlomové době mezi ekonomickým ochranářstvím a téměř bezbřehým liberalismem, v době před politickou a společenskou revolucí, v revoluci a v době porevolučního utužování politických poměrů a v době nabývání nového vztahu občana k ambicióznímu státu. Nová je na této práci i terminologická výbava, neboť mnohé rodinné a společenské vztahy jsou definovány pomocí sociologizujících pojmů francouzské historiografie (například společenský kapitál).

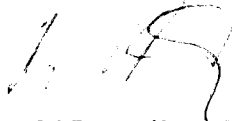
Aby bylo dosaženo takovéto komplexnosti výkladu a plasticity historického obrazu, musel diplomant rozklíčovat nejedny osobní a příbuzenské vztahy, dešifrovat nacionální a jiné mentální animozity pražského podnikatelského prostředí a nastínit roli nových a starých podnikatelských, tělocvičných a dobročinných a jiných zájmových uskupení, kde se třibily a vyjasňovaly vzájemné vztahy jednajících osob. Zvláště velice názorně je definována role výběru partnera, význam sňatku, zisk městského práva, doporučení ze strany příbuzných, role startovacího kapitálu a osobních vlastností při odhalování nových podnikatelských možností a také rizik, které přinášela nová doba v podobě fungování moderních komunikací, obchodních a živnostenských komor, kasín, bank, burzy či ažiotáže, jednalo-li se o obchodování s cizinou. Dále je třeba vyzdvihnout, že byly velice citlivě zvoleny osoby protagonistů. V tomto momentě je diplomová práce zcela jedinečná, neboť velice účinným a věrným způsobem naznačila cesty česko-německého mentálního a nacionálního rozchodu právě na podnikatelských osobách, které se takovému rozštěpu instinktivně bránily, neboť zužoval i jejich podnikatelské a společenské šance (viz podpora Sokola či Turvereinu, pražské měšťanské besedy či německého Kasina či vztah k židovským podnikatelům). V neposlední řadě je nutno ocenit, že tato práce názorně přibližuje podnikatelské prostředí a podnikatelské praktiky dvou výrazných protagonistů, kteří se orientovali různými obchodními směry. Jindřich Fügner byl spíše nakloněn vnitrorakouskému obchodování jižního směru, tedy s centrálou v Terstu, kdežto Richard Zdekauer od počátku upřednostňoval rozvíjení svých podnikatelských aktivit a to i v důsledku směru obchodních a dopravních cest přes protestantský Hamburk a nábožensky střízlivý Londýn. Přitom nešlo o banální strategické rozhodnutí, ale o zásadní záměr, který dovedl cestu k obchodnímu úspěchu značně ulehčit či ztížit. Která z těchto podnikatelských cest byla nakonec efektivnější, je i z této práce naprosto zřejmé.

Dále je třeba ocenit, že diplomant zvládl velice dobře historické řemeslo a dokázal velice šikovně využít archivní prameny a prameny osobního či subjektivního charakteru. Kouzlo osobních deníků je zde také zcela názorně využito pro charakteristiku rodinného zázemí a podnikatelského prostředí. Má jediná výtka je směřována k pečlivosti přepisů německých textů především v poznámkách. Odhalené „gramatické či jiné chyby“ jsem naznačil tužkou

přímo do textu, neboť se domnívám, že se jich nedopustili samotní zapisovatelé, ale diplomant.

Shrnuji tedy, že diplomová práce Petra Valenty Jindřich Fügner a Richard Dotzauer. Dvě osobnosti podnikatelského života v počátcích kapitalismu splňuje všechny náležitosti k úspěšnému obhájení a domnívám se, že po odstranění naznačených prohřešků formální povahy může být předložena dokonce jako podklad k obhajobě disertační práce.

V Praze 22.5.2006

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'M. Hlavačka', written over a faint circular stamp.

Doc. PhDr. Milan Hlavačka, CSc.